

03.08.2018

Oikeusministeriö

VN/843/2018

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n, rikoslain 2 a luvun ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Asia

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n, rikoslain 2 a luvun ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 28 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia ja rikoslakia. Esityksen mukaan rangaistusmääräyksellä tai sakkomääräyksellä ei voitaisi käsitellä rikosasiaa, jos sakotettavan aikaisemmat sakkorikokset osoittavat niiden toistuvuuden ja samankaltaisuuden perusteella ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä ja niiden rikkomisista määrättyistä seuraamuksista. Jos henkilölle on käsiteltävänä olevaa rikkomusta edeltävän vuoden aikana tehtyjen tekojen perusteella määrätty vähintään kuusi sakkorangaistusta, rikkomus käsiteltäisiin tuomioistuimessa. Näin toistuvasti sakkorikoksiin syyllistyneille olisi mahdollista tuomita muutorangaistus, jos sakkoa ei saada perityksi. Lisäksi sakon muutosuhdetta muutettaisiin siten, että päiväsakoin määrättyissä sakoissa nykyisen kolmen päiväsakon asemesta neljää maksamatonta päiväsakkoa vastaisi yhden päivän vankeus. Muutorangaistuksen vähimmäispituus korotettaisiin neljästä päivästä viiteen päivään ja enimmäispituus alennettaisiin 60 päivästä 40 päivään.

Luonnos hallituksen esitykseksi perustuu keskeisiltä osiltaan hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n sekä rikoslain 2 a luvun muuttamisesta (HE 291/2014 vp), jossa esitetyt lainmuutokset eduskunta hyväksyi (EV 363/2014 vp). Lainmuutokset jouduttiin kuitenkin valtioneuvoston tilanteen heikkenemisen vuoksi kumoamaan, koska niiden edellyttämä määräraha poistettiin Julkisen talouden suunnitelmasta 2016 - 2019. Lainmuutosten edellyttämä rahoitus on lisätty julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2019 - 2022.

Nykytilan arvioinnissa on todettu ongelmalliseksi, että rikoksentehtäjä voi selvittää rikoksestaan käytännössä ilman tosiasiallista seuraamusta. Sakkomenettelyssä annettujen sakkojen muutokelvottomuutta on kritisoitu siksi, että tällaisiin sakkorangaistuksiin tuomituille ei seuraa mitään rangaistusta, jos sakkoa ei saada perityksi. Erityisen ongelmallista tämä on sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka syyllistyvät toistuvasti samankaltaisiin sakkorikoksiin ja välttävät tosiasiallisen seuraamuksen maksukyvyttömyytensä vuoksi.

Poliisin ja syyttäjälaitoksen arvioiden mukaan esityksessä mainittuja seitsemän- tai useampi-kertaisia toistuvia rikosasioita olisi noin 9 600 vuosittain. Teot olisivat todennäköisesti useimmiten näpistyksiä, näpistyksen yrityksiä, lieviä petoksia sekä kulkuneuvon kuljettamisia oikeudetta ja muita liikenerikkomuksia. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että poliisin työ määrä tulisi lisääntymään muutosten johdosta. Arvion mukaan henkilötyövuosia tulisi kertymään 9 600 rikoksen käsittelystä (25 000

03.08.2018

kertaa 6 h/1640) yhteensä 35 henkilötyövuotta. Yhden henkilötyövuoden hinta on 58 000 euroa, jolloin määrärahan tarve poliisille olisi kaksi miljoonaa euroa.

Lausunto

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muutos tulisi lisätä poliisin työmäärää ja siten kustannuksia. Lainmuutoksen edellyttämä rahoitus on lisätty julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2019 - 2022. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan tarvittavan rahoituksen huomioiminen poliisitoimelle on edellytys lakiehdotuksen toteuttamiselle. Ehdotuksen perusteluihin ja esitykseen lain sanamuodoksi ei ole huomautettavaa.

Poliisijohtaja

Marko Viitanen

Poliisitarkastaja

Jari Pajunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 03.08.2018 klo 12:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.